

RAUTALAMPI

OMAISHOIDON TUEN MYÖNTÄMISPERUSTEET

Päivitetty 4.1.2022

Perusturvalautakunta 9.2.2022 x §

JOHDANTO

Omaishoidon tuki on omaishoidon tukilain mukaista palvelua, jonka järjestämis- ja valvontavastuu on kunnalla. Palveluiden taso ja euromäärä ovat kunnan päätettävissä. Rautalammin kunnan perusturvalautakunta on vahvistanut tuen myöntämisperusteet 1.1.2021 alkaen.

Omaishoidolla tarkoitetaan vanhuksen, vammaisen tai sairaan henkilön hoidon ja huolenpidon järjestämistä kotiloissa omaisen tai muun hoidettavalle läheisen henkilön avulla.

Omaishoidontuen myöntämisen edellytyksenä on, että hakijan toimintakyky on selvästi laskenut, eikä hän kykene asumaan ilman toisen henkilön hoivaa ja valvontaa. Toimintakyky arvioidaan RAVA -toimintakyky mittarilla. Omaishoidon tuen myöntämiseen RAVA -toimintakykyarvio tulee olla yli 2,5. Lisäksi tarvitaan omaishoitoa puoltava lääkärin lausunto ja asiakkaan hakemus omaishoidon tukea varten.

HOIDON JÄRJESTÄMINEN

Omaishoidon tukena annettava hoito ja muu huolenpito järjestetään pääsääntöisesti hoidettavan kotona sopimalla siitä hänen omaisensa tai läheisensä kanssa ja järjestämällä tarpeelliset palvelut.

Hoito ja muu huolenpito voidaan järjestää erityisistä syistä myös hoitajan kotona. Ympäri vuorokautiseen hoitajan kotona tapahtuvaan hoitoon sovelletaan kuitenkin perhehoitolakia silloin, kun myös muut perhehoidolle asetetut edellytykset täyttyvät.

MITÄ OMAISHOIDON TUKI ON?

Omaishoidon tuella tarkoitetaan kokonaisuutta, joka muodostuu hoidettavalle annettavista palveluista sekä omaishoitajalle annettavasta hoitopalkkiosta, vapaasta ja omaishoitoa tukevista palveluista. Palveluina voidaan antaa kotihoitoa, päivätoimintaa, lyhytaikaista palveluasumista tai muita yksilöllisesti suunniteltavia palveluita, esimerkiksi päivähoitoa. Tuki sovitetaan yhteen muiden palvelujen kanssa. Omaishoidon tukea ei voi kuitenkaan myöntää yksityiselle palveluntuottajalle.

Omaishoidon tuki maksetaan talousarviossa annetun määrärahan puitteissa ja kohdennetaan eniten hoitoa ja huolenpitoa tarvitseville. Tukea ei makseta takautuvasti. Omaishoidon tuki maksetaan seuraavan kuukauden alusta, kun hakemukset on liitteineen jätetty tai kun määrärahaa on vapautunut.

HOIDON KESKEYTYS

Jos omaishoito keskeytyy äkillisesti hoidettavan terveydentilasta johtuen, hoitopalkkion maksaminen keskeytyy kuukauden kuluttua. Säännöllisen keskeytyksen (esim. tilapäinen palveluasuminen = jaksohoito) osalta ei omaishoidon tukea makseta. Mikäli keskeytys johtuu hoitajasta, maksu keskeytyy välittömästi.

Kehitysvammahuollossa omaishoidontukea ei myönnetä, mikäli hoidettava käy säännöllisesti päivätoiminnassa, koulussa tai päivähoidossa ja saa sen lisäksi tilapäistä hoitoa yli 7 päivää kuukaudessa (laitoshoito, palvelukoti, perhehoito tms.) tai mikäli hoidettavalle on myönnetty henkilökohtainen avustaja muun kuin päivähoiton tai päivätoiminnan toteuttamisen takia.

Kehitysvammaisen ollessa säännöllisesti päivähoidossa tai osallistuessa päivätoimintaan hoitopalkkiota voidaan alentaa samassa suhteessa kuin hoidettava osallistuu muuhun toimintaan.

OMAISHOIDON TUKEA KOSKEVA SOPIMUS

Omaishoidon tuesta tehdään hoitajan ja kunnan välille sopimus, jonka liitteenä on oltava hoito- ja palvelusuunnitelma. Sopimus on toimeksiantosopimus, jolloin hoitajalla ei ole työsopimuksen mukaisia loma-, päiväraha-, työaika-, ym. etuuksia. Hoitaja ei ole työsopimussuhteessa työsopimussuhteessa sopimuksentekijäkuntaan, hoidettavaan tai huoltajaan. Hoitajan tulee olla terveystensä ja toimintakykynsä puolesta sopiva hoitajaksi. Hoito-olosuhteiden tulee olla omaishoidolle sopivat.

Omaishoidon tuki maksetaan hoitajan ilmoittamalle tilille rahalaitokseen jälkikäteen seuraavan kuukauden 15. päivänä. Omaishoidon tuki on veronalaista tuloa, josta kunta on velvollinen suorittamaan ennakonpidätyksen, eläkevakuutusmaksut ja sosiaaliturvamaksut. Kunnan on myös otettava tapaturmavakuutuslain 57 §:n 1 momentin mukainen vakuutus hoitajalle.

Omaishoidon tuesta hoitajan ja perusturvaosaston välillä laadittavassa sopimuksessa tulee sopia:

1. Hoitopalkkion määrästä ja maksutavasta.
2. Oikeudesta 4 §:n 1 momentin mukaisiin vapaapäiviin.
3. Määräaikaisen sopimuksen kestosta.
4. Hoitopalkkion maksamisesta hoidon keskeytyessä hoitajasta johtuvasta syystä tai hoidettavasta johtuvasta muusta kuin terveydellisestä syystä.
5. Hoitajalla on velvollisuus ilmoittaa hoidon keskeytyksistä heti keskeytyksen alkaessa.
6. Muista hoitoa koskevista seikoista.

Omaishoitosopimus on voimassa toistaiseksi. Erityisestä syystä sopimus voidaan tehdä määräaikaisena. Sopimusta tarkistetaan hoidon kestoa tai sisältöä koskevien muutosten vuoksi tai jos siihen muutoin on aihetta.

Sopimus omaishoidon tuesta tulee tehdä myös silloin, kun omaishoidon tukena järjestetään hoitajan tukemiseksi erilaisia kunnan palveluja.

HOITO- JA PALVELUSUUNNITELMA

Omaishoidon tuesta on laadittava yhdessä hoidettavan ja omaishoitajan kanssa hoito- ja palvelusuunnitelma. Suunnitelmaan tulee liittää tiedot tämän lain mukaisista hoidettavan ja hoitajan oikeuksista koskevista säännöksistä ja niiden soveltamisesta. Lisäksi suunnitelmaan tulee kirjata:

1. Omaishoitajan antaman hoidon määrä ja sisältö.
2. Muiden hoidettavalle tarpeellisten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen määrä ja sisältö.
3. Omaishoitajan hoitotehtävää tukevien sosiaalihuollon palvelujen määrä ja sisältö.
4. Miten hoidettavan hoito järjestetään hoitajan vapaan, terveydenhoitoon liittyvien käyntien tai muun poissaolon aikana.

SOPIMUKSEN IRTISANOMINEN

Määräajaksi tehty sopimus lakkaa ilman irtisanomista määräajan päätyttyä. Muutoin noudatetaan omaishoidon tuesta annetun lain 9 §:n mukaisia sopimuksen päättymistä ja purkamista koskevia säännöksiä. Irtisanomisajasta riippumatta sopimus päättyy sen kuukauden lopussa, jonka aikana hoito hoidettavan terveydentilan muutosten takia käy tarpeettomaksi.

Omaishoidon toteutumista arvioidaan noin kerran vuodessa ja aina tarvittaessa. Omaishoidon tukea myöntävän kunnan edustajan velvollisuutena on arvioida omaishoitajana toimivan henkilön toimintakykyä ja omaishoidon toteutumista. Omaishoidon tuen sopimus voidaan irtisanoa, mikäli havaitaan epäkohtia omaishoidon toteutumisessa tai omaishoitajan terveydentilassa tai toimintakyvyssä.

OMAISHOITAJAN LAKISÄÄTEINEN VAPAA JA HOITOTEHTÄVÄN MUU TUKEMINEN

Omaishoidon tukilain 4 §:n mukaan kunnan kanssa sopimuksen tehneellä henkilöllä on oikeus pitää vapaata vähintään kolme vuorokautta sellaista kalenterikuukautta kohti, jonka aikana hän on yhtäjaksoisesti tai vähäisin keskeytyksin sidottu ympärivuorokautisesti tai jatkuvasti päivittäin.

Vapaapäiväoikeus toteutetaan palvelu- ja hoitosuunnitelmaan määritellyllä tavalla. Vapaapäivät suositellaan pidettäväksi kuukausittain tai jaksotetaan pidettäväksi kolmen kuukauden kerryttämisen jälkeen. Tämä edellyttää, että kotihoitopäiviä on kuukaudessa vähintään kuusitoista (16). Edelliseltä vuodelta kertyneet omaishoitajan lakisääteiset vapaat on pidettävä seuraavan vuoden helmikuun loppuun mennessä.

Omaishoitajan lakisääteisen vapaan aikainen korvaava hoito järjestetään resurssien puitteissa ympärivuorokautisena hoitona kunnan omana palveluna tai ostopalveluina palveluasumisessa. Hoidon hinta on 11,40 €/vrk (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 6 b §). Erityisryhmien kohdalla jaksohoito suunnitellaan tapahtuvaksi hoidettavan tarpeiden mukaan, esimerkiksi päivähoidon avulla.

Vaihtoehtona voidaan järjestää hoitotehtävän tukemiseksi vanhusten päivätoimintaa, jolloin päivätoiminnan hinta on 11,40 €/pv. Lisäksi omaishoitaja voi käyttää tilapäistä perhehoitajaa. Perhehoitajaksi voidaan hyväksyä henkilö, joka koulutuksensa, kokemuksensa tai henkilökohtaisten ominaisuuksiensa perusteella on sopiva hoitajaksi (perhehoitajalaki 2015/263). Tilapäisestä perhehoidosta laaditaan hoitajan ja kunnan välinen toimeksiantosopimus. Hoitopalkkiot tarkistetaan kalenterivuositain vuoden alusta palkkioindeksiluvun mukaan.

OMAISHOIDON HOITOPALKKIOIDEN MÄÄRÄ RAUTALAMMIN KUNNASSA

Hoitopalkkion suuruus määräytyy hoidon sitovuuden ja vaativuuden perusteella. Hoitopalkkioita tarkistetaan kalenterivuositain kertoimella, joka vuosittain vahvistetaan työntekijäin eläkelain (395/2006) 7 b §:n soveltamista varten. Hoitopalkkioita korotetaan **vuonna 2022 2,46 %:lla**. Omaishoidon tuen hoitopalkkion vähimmäismäärä on **423,61 €/kk** ja hoidollisesti raskaan siirtymävaiheen aikana maksettava hoitopalkkio on vähintään **847,22 €/kk**.

1. Erityistukea ja -palvelua saavat

Hoitopalkkio **839,86 €/kk**

Hoidettava tarvitsee ympärivuorokautisesti runsaasti hoitoa, huolenpitoa tai valvontaa kaikissa päivittäisissä toiminnoissa esim. hoidettava tarvitsee toisen henkilön apua WC- käynneissä, peseytymisessä, pukeutumisessa ja ruokailussa, eikä häntä voi jättää yksin. Hoidon tarve ei liityy hoidettavan sairauteen tai vammaan. Hoitajan on huolehdittava hoidettavasta ja oltava valmis suorittamaan hoitotoimenpiteitä kaikkina vuorokauden aikoina. Hoidon sitovuus on samaa tasoa kuin pysyvässä tehostetussa palveluasumisessa/laitoshoidossa olevalla.

Viitteenä toimintakykyindeksi Ravalla 3,0 -.

2. Jatkuvaa tukea ja -palvelua saavat

Hoitopalkkio on **548,18 €/kk**

Hoidettava tarvitsee paljon hoitoa, huolenpitoa ja valvontaa monissa henkilökohtaisissa päivittäisissä toiminnoissa, esim. hoidettava tarvitsee toisen henkilön apua WC-käynneissä, peseytymisessä, pukeutumisessa ja ruokailussa. Hoitotyö sitoo hoitajan lähes kokopäiväisesti. Asiakkaan voi jättää yksin päivittäin korkeintaan 1-2 tunniksi. Ilman omaishoitajaa asiakas tarvitsisi runsaasti kotipalvelua sekä laitoshoidoa.

Viitteenä toimintakykyindeksi on Ravalla 2,5-3.

3. Perustukea - ja palvelua saavat, tämä maksuluokka käytössä vain erityistilanteissa

Hoitopalkkio on **423,61 €/kk**

Omaishoidon tukea ja henkilökohtaisen avustajan palkkiota ei pääsääntöisesti makseta samanaikaisesti.

4. Omaishoidon tuki raskaan siirtymävaiheen aikana

Hoitajalle, joka jää lyhytaikaisesti ansiotyöstä vaikeasti sairaan omaishoitajaksi, hoitopalkkio on **847,22 €** kuukaudessa hoidollisesti raskaan siirtymävaiheen aikana. Kyseisen hoitopalkkion maksamisen edellytys on, ettei hoitajalla ole samalta ajalta vähäistä suurempia tuloja eikä oikeutta erityishoitorahaan tai vuorottelukorvaukseen.

5. Omaisen tuki

Kotiin annettavaa palvelua, jolla mahdollistetaan omaisen/läheisen asiointi, kun kotona on paljon hoivaa ja huolenpitoa tarvitseva asiakas. Palvelua annetaan max. 2 h kerrallaan, max. 1 x vko. Palvelun saaminen ei edellytä omaishoidon tuen päätöstä. Palvelun hinta on 16 €/kerta.

Sosiaalipalvelujen maksut

Sosiaalipalveluista peritään sosiaalihuoltolain 28 §:n mukaiset korvaukset.

OMAISHOIDON TUKEA KOSKEVIEN ASIOIDEN KÄSITTELY

Omaishoidon tuki on osa sosiaalipalvelua. Omaishoidon tukea hakeneen luokse tehdään kotikäynti joko sosiaalityöntekijän tai kotihoidon vastaavan toimesta. Ensimmäinen kotikäynti voidaan tehdä myös parina, jolloin käynnillä on päättävän viranhaltijan lisäksi perhetyöntekijä, tehostetun palveluasumisen vastaava tai psykososiaalinen kotikuntoutustyöntekijä. Omaishoidon tuen päätöksen tekee alle 65 -vuotiaista sosiaalityöntekijä ja yli 65 -vuotiaista kotihoidon vastaava. Mikäli omaishoidon tuki myönnetään, hoito- ja palvelusuunnitelman ja sopimuksen omaishoidosta tekee päättävä viranhaltija.

Yhteystiedot:

Kotihoidon vastaava 040 178 7018

Sosiaalityöntekijä 040 501 0703